

Igehirdetés. Elhangzott a Tatai Református Gyülekezetben 2017. december 17-én.

Kezdő ének: 308. dicséret 1. verse

Ének prédikáció előtt: 308. dicséret 4. verse

Textus: Jakab levél 3. rész 17. verse: „A felülről való bölcsesség először is tiszta, azután békeszerető, méltányos, engedékeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részrehajló és nem képmutató.”

Kedves Testvéreim!

A bölcsesség valami olyan fogalom, amiről úgy érezzük, hogy meg kell küzdeni érte. Hiszen nem lehet bölcs az, aki meggondolatlanul beszél, ahogyan a jól ismert mondás is figyelmeztet minket: „ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna”. Nem lehet bölcs az sem, akinek nincsen megfelelő élettapasztalata, aki még a mindennapjaiban nem élt át gyötrelmeket, fájdalmakat, nehézségeket, mert akkor nem tud tanácsot adni ezekkel kapcsolatban. A bölcs ember segít másokat abban, hogy az életük nehézségeiben eligazodjanak.

Éppen ezért ha magunk elé kell képzelni a bölcs embert, akkor az semmiképpen sem fiatal. A haja ősz, derűs nyugalom van benne. Még egy olyan tulajdonság is megjelenik, hogy általában egyedül él, és tanítványi körben mondja el a bölcs gondolatait. Mintha valahol a mindennapi élet forgatagán kívül élne, ugyanakkor pedig tudna mindent arról, ami a világban zajlik. Azt hiszem, hogy innentől kezdve látjuk mi is, hogy ami elképzelésünk a bölcsességről és a bölcs emberekről van, az egyáltalán nem fedi a valóságot.

Jakab apostol ezért tesz különbséget a bölcs és értelmes emberi magatartás, és a felülről jövő bölcsesség között. Míg az egyikhez szükséges a hosszú élettapasztalat, addig a másikhoz csupán élő kapcsolatra van szükségünk Istennel. Lehet tehát bölcs egy fiatal is. Az a kisiskolás, aki nem hagyja, hogy néhány rosszkedő gyerek hatására ő is részt vegyen a rosszban. A középiskolás, akit nem tudnak belerángatni az életét károsító úgynevezett élvezetekbe. Az a munkába járó, aki nem engedi, hogy a mások által tisztességtelenül végrehajtott megoldás őt is beszennyezze. Az a nyugdíjas, aki az életének fájdalmát, terhét, nehézségét nem lázongva, hanem türelemmel hordozza. Mindaz, amit felsoroltam, egyetlen életkorban sem sikerülhet Isten segítségével nélkül. Ha mi egyedül próbálunk ellenállni, akkor az dacos ellenkezéssé keményedik, de nem lesz bölcs magatartás. Az igazi bölcsesség ugyanis felülről való.

Ráadásul ennek a kifejezésnek, hogy felülről való, lehet egy másik jelentése is. Ez a bölcsesség öröktől való. Nem változik. Nem is változhat, mert akkor nem lenne bölcsesség. Akkor alkalmazkodna minden változáshoz. Lehet, hogy a korszakok változnak, a technikai vívmányok mások, a ruházat módosul, a lakások berendezése egészen más, de az emberi lélek ugyanolyan, mert ugyanattól az Istentől kapjuk, mint kapták azt az előtünk élők. Ezért nem szabad félnünk, amikor úgy mond régi bölcsességre hivatkozunk. Nem kell elavultnak neveznünk a Bibliát, vagy Istennek életünkben megjelenő tanítását. A felülről való bölcsesség ugyanis öröktől fogva ugyanaz, és ugyanaz marad.

Ki lehet akkor ebben az értelemben bölcs? Az, aki különleges kapcsolatban van Istennel. Jól ismerjük azt a beszélgetést, amit Nikodémus folytatott Jézussal. Ez a tanító elment egy éjszaka a Megváltóhoz és elmondta neki, hogy Jézus biztosan a Mindenhatótól jött tanítani, mert senki nem tud olyan csodákat tenni, mint ő. Jézus erre azt mondta neki, hogyha valaki nem születik onnan fentről, akkor nem láthatja meg Isten országát. Úgy adja vissza ezt a mi Biblia fordításunk, hogyha nem született valaki újonnan, akkor nem láthatja meg azt, ami Istentől való. Ha most már mindezt összekapcsoljuk azzal, amit a bölcsességről elmondtam, akkor azt láthatjuk, hogy az újonnan született emberben van meg az a bölcsesség, ami onnan fentről való, ami öröktől fogva van.

És milyen pontosan ez a bölcsesség? Eléggé alaposan felsorolja Jakab apostol. Tiszta, békeszerető, méltányos, engedékeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részrehajló és nem képmutató. Összességében 7 olyan jelző, amelyek a mindennapi élet jellemzői. Akkor működik egészségesen az életünk, hogyha mindezek meg vannak benne. Ha ott van a tisztaság, amibe nem vegyül semmi más. Ha olyanok a gondolataink és az érzéseink, hogy abban nincsen semmi szennyeződés, vagyis önzés, harag, részrehajlás, képmutatás. Ez pedig teljesen érthető. Ha érzéseink, vagy megérzéseink szerint adunk tanácsot valamiben, akkor az nem lehet tiszta gondolat. Azt valami más is meghatározza, nem csak az Istentől megkapott útmutatás.

A fentről jövő bölcsesség olyan, ami mindig a békéről szól. Vagyis a tanácsaival nem szítja a viszályt, hanem segít abban, hogy a vitás felek egymással megbékéljenek. Ez a feladata minden egyes keresztyén embernek, de ez a feladata presbitereinknek is. A mai napon tesznek esküt az újonnan megválasztott presbiterek és iktatjuk be gondnokainkat tisztségükbe. Az ő feladatuk is az lesz, hogy a fentről jövő bölcsességgel mozdítsák elő a békességet. Ahogyan a 17. századi presbitériumok működésével kapcsolatban

Igehirdetés. Elhangzott a Tatai Református Gyülekezetben 2017. december 17-én.

jegyezte fel Kanizsai Pálfi János, hogy két haragos asszonyok békéltek meg a házánál, igen nehezen. Már a kezdeti időben is ez volt az egyik legfontosabb feladata gyülekezeteink tisztségviselőinek, de most sem lehet más. Nem lehet más feladatunk a családban sem. Amikor testvér nem beszél a testvéreivel, vagy szülő a gyermekével. Amikor azt látom, hogy emberi kapcsolatok szűnnek meg apró félreértéseken, akkor igenis az a feladatunk, hogy ezzel a békességre törekvéssel helyreállítsuk az utakat. Ez pedig nem megy az érzéseink mentén, nem megy a saját gondolatainkkal, csak a fentről jövő békességgel.

Aztán Jakab beszél arról is, hogy az ilyen bölcsesség engedékeny. Ez a tulajdonsága az eddigiek nyomán egy kicsit érthetetlen. Képviselni kell a békességet, amihez ragaszkodunk. Ugyanígy köt minket mindaz, amit Isten üzen. Azt is elmondtam már, hogy nem szabad alkalmazkodni a külső változásokhoz. Akkor hogyan értelmezzük azt, hogy a fentről jövő bölcsesség olyan, amelyiket könnyen rá lehet beszélni valamire? Sőt lágy és hajlékony az ilyen bölcsesség.

Ez az egyetlen olyan jelző, amelyik nem a külső tényezőkre vonatkozik, hanem a belsőre. Nem másokról szól, hanem arról, aki szeretné a bölcsességet továbbadni. Nem lehet ugyanis a bölcsesség sablonos. Ha jön egy egyetemista, hogy a tanulásával nehézségek vannak, és egyszer bejött az a tanács, hogy akkor tanulj többet fiam, vagy lányom, az nem azt jelenti, hogy minden egyes esetben ez lesz a bölcs tanács. Lehet, hogy azt kell javasolni, hogy a fiatal váltson egyetemet, mert nem azt tanulja, amire Istentől elhívást kapott. Vagy éppen ha azt látom, hogy nem kapott talentumot a felsőfokú tanulmányokra, viszont kreatív, vagy jó kézügyessége van, akkor ebbe az irányba kell terelgetnem. De ezeken kívül még több variáció is létezik. Csak akkor tudom a megfelelő tanácsot adni, hogyha engedem az Istentől jövő irányba hajtani magamat. Ha engedékeny vagyok Istennek.

Talán mindenki ismeri azt a történetet, amikor egy bölcs ember ül Korinthus kapujában a tanítványaival és figyeli az érkezőket. Érkezik egy vándor, aki megkérdezi a bölcs embert, hogy milyen város ez a Korinthus. A bölcs ember erre visszakérdez, hogy honnan érkezett és milyennek látta azt a helyet? A vándor elmondta, hogy ő Thesszalonikából érkezett, ahol az emberek önzők és gyűlölködők. A bölcs azt válaszolta, hogy Korinthus is ilyen. Minden ember önző és nagyon rosszul fogja érezni magát ebben a városban is. Nem sokkal később megérkezett egy másik vándor, ő is feltette a kérdést, hogy milyen város Korinthus. A bölcs ember tőle is megkérdezte, hogy honnan érkezett és milyen az a hely? A vándor azt felelte, hogy ő Athénból érkezett, ahol az emberek kedvesek és szeretetteljesek. A bölcs azt mondta, hogy Korinthus is ilyen, minden ember nagyon kedves és biztosan jól fogja érezni magát a városban. Az egyik tanítványa, aki hallotta mindkét párbeszédet, felháborodott a bölcs válaszára, és ezt mondta neki: hogy lehetsz ilyen kétszínű, hogy az egyiknek ezt válaszoltad, a másiknak pedig azt? Mire a bölcs azt felelte, hogy nem a város dönti el, hogy milyennek látjuk, hanem a bennünk uralkodó indulat. Igen, van, amikor a bölcsesség ugyanarra a kérdésre többféle választ ad. Jakab pontosan ezt fogalmazza meg, amikor azt mondja, hogy a fentről érkező értelem minden esetben engedékeny.

Végül még egy jellemzőről gondolkozzunk el. A bölcsesség irgalommal teljes. Olyan, amelyik minden esetben észreveszi a nyomorúságot, és nem árt annak, aki már úgyis nehéz helyzetben van. Ahogyan Jézussal kapcsolatban megismétli a prófécia az evangélium: „Íme, az én szolgám, akit kiválasztottam, akit én szeretek, akiben gyönyörködöm! Lelkemet adom neki, és ítéletet hirdet a népeknek. Nem szít viszályt, és nem lármáz, senki sem hallja hangját az utcákon. Megrepedt nádszálat nem tör el, és füstölő mécsest nem olt ki, míg győzelemre nem viszi az ítéletet. És az ő nevében reménykednek majd a népek.” (Mt. 12.18-21.) Akiben bölcsesség van, az észreveszi a lélek mélyén lévő sérülést is, az meglátja a szívben lévő indulatot is. Azt pedig nem mélyíti, és nem súlyosbítja, hanem gyógyítja. Mindenre a lehető legjobb formában, minden iránt érzékenyen tudja megadni válaszát.

Kedves Testvéreim! Ádvent harmadik vasárnapján mi is erre a különös bölcsességre juthatunk el, ami fentről érkezik az életünkbe. Ismerve azt, amit az egyik énekünk így fogalmaz: „Jézus Krisztus, egy Mesterünk, Mennyei szent bölcsességünk, És nekünk bizonyos idvességünk”. (371. dicséret 1. vsz.) Legyen részünk minden napon ebben a bölcsességben!

Ámen!

Záró ének: 310. dicséret 1-5. verse